

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

**The Administration of the Student Care and Support System in
Educational Institutions under Sam Khok District, Pathumthani
Primary Educational Service Area Office 1**

พุทธรักษา ชลาลัย¹, ทรงยศ แก้วมงคล², ปราศรัย ประวัติรุ่งเรือง³

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

puttharugsa.chal@northbkk.ac.th

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

yoddee.ka@northbkk.ac.th

³อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

prasrai.pra@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษารัฐบาล อำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 146 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนา และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการคัดกรอง 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามเพศ และระดับ .01 ตามระดับการศึกษา ส่วนประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางพัฒนาควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยพัฒนาฐานข้อมูลและกระบวนการคัดกรองให้

ชัดเจน จำแนกกลุ่มผู้เรียนอย่างเหมาะสม และจัดทำแผนช่วยเหลือรายบุคคลควบคู่กับการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษา

คำหลัก: การบริหารงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือ, นักเรียนในสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) study the administration of the student support system; 2) compare teachers' opinions classified by gender, educational level, work experience, and school size; and 3) examine guidelines for developing the student support system. The sample consisted of 146 teachers in public schools in Sam Khok District under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table. Stratified random sampling based on school size and simple random sampling were employed. The research instruments included a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.94, and a semi-structured interview. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and content analysis.

The research findings were as follows: 1. The overall administration of the student support system was at the highest level. Each aspect was also at the highest level. The highest mean was found in problem prevention and resolution, followed by student referral, knowing students individually, student promotion and development, and the lowest mean was in student screening. 2. The comparison of teachers' opinions classified by gender, educational level, work experience, and school size revealed statistically significant differences at the .05 level for gender and at the .01 level for educational level. However, no significant differences were found in terms of work experience and school size. 3. The development guidelines should emphasize systematic and continuous implementation, including improving student data systems and screening processes, clearly classifying student groups, and developing individualized support plans alongside continuous student development. These approaches are essential mechanisms for enhancing student quality and strengthening the educational system.

Keywords: Administration, Student Support System, Students in Educational Institutions

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต ค่านิยม และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้เทคโนโลยีจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงทางสังคมและพฤติกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา อันนำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมและปัญหาทางการเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของประชากรทุกช่วงวัยให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ในบริบทของสถานศึกษา โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนควบคู่กับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการและพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) กระบวนการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ยังคงพบปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มเด็กและเยาวชน เช่น การติดเกมออนไลน์ การแข่งรถจักรยานยนต์ การใช้ความรุนแรง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการเข้าถึงสารเสพติด ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จึงได้กำหนดนโยบายและดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบดังกล่าวในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2568)

จากสภาพปัญหาและแนวนโยบายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการทั้ง 5 ด้าน และหาแนวทางพัฒนาการ

บริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

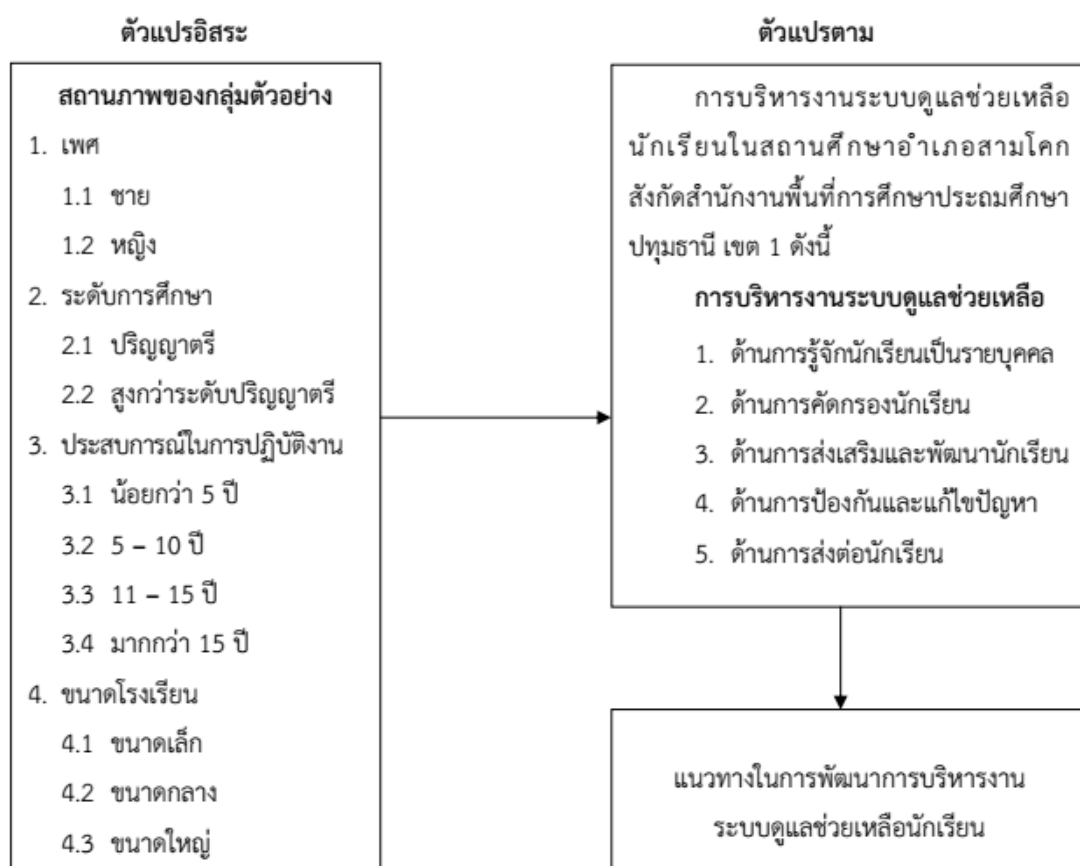
1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนก
ตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอสามโคก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบาย
และวางแผนเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของในสถานศึกษา
2. โรงเรียนนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนใช้เป็นแนวทางปรับปรุงระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของในสถานศึกษา

กรอบแนวคิด

การศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาได้ทำการสังเคราะห์ ในการ
อ้างอิงแนวคิดจาก กฤษณ์นิชา พุทธิระ. (2564); นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 5); นพดล พิศณ. (2565);
พันธ์เพ็ญ โพธิ์ใบ. (2565); แพรพลอย พัฒนะแสง. (2565); อรรถพล สุนทรพงศ. (2565); รัชติกร งามัญกิจ.
(2566); สุวิชา วรณคง. (2566: 5); สุมิตร เหงพุลอย. (2566); พชรกมล คำไวย. (2567) (สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2568) และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน จากโรงเรียนทั้งหมด 22 โรงเรียน จำนวนครูทั้งหมด 236 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.2568)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษารัฐบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 146 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา แล้วใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้บริหารในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 5 ปี และจบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบสอบถามเรื่องการมีส่วนร่วมในศึกษากิจการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน อำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎีเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการบริหารงานและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิด

2. สร้างแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน อำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) โดยให้คะแนนแต่ละข้อ (Best and Khan, 1993)

3. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อใช้เก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุม 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2. ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ สารนิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษา เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อดำเนินการ

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับ

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

3. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence Index) ซึ่งข้อคำถามในแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ดังนั้นจึงสามารถนำมาใช้ได้ทุกข้อ

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำให้ข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ยื่นหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ถึงครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน โดยมีเป้าหมายจำนวน 146 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์

6. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งครอบคลุม 5 ด้านของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

7. ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึกและบันทึกเสียง (โดยได้รับความยินยอมจากผู้ให้ข้อมูล) เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สถานภาพ และขนาดของสถานศึกษาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน อำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเป็นช่วงคะแนนตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)
3. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เปรียบเทียบตามสถานภาพ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')
5. สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกประเด็นและสรุปแนวทางการพัฒนา
6. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 และสอนอยู่สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม

ข้อ	การบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	SD.	แปลผล	ลำดับ
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.58	.368	มากที่สุด	3
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.57	.364	มากที่สุด	5
3.	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.58	.390	มากที่สุด	4
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	4.61	.370	มากที่สุด	1
5.	ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.59	.361	มากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยรวม		4.59	.338	มากที่สุด	-

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, SD. = .338) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งหมด 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.61$, SD. = .370) รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.59$, SD. = .361) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.58$, SD. = .368) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ($\bar{X} = 4.58$, SD. = .390) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.57$, SD. = .364) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา แสดงดังตาราง 1-5

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ

การบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	เพศ	\bar{X}	S.D	t	P-Value
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ชาย	4.52	0.359	-1.754	0.599
	หญิง	4.63	0.369		
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ชาย	4.50	0.377	-1.975*	0.047
	หญิง	4.62	0.348		
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน	ชาย	4.49	0.440	-2.100	0.441
	หญิง	4.63	0.343		
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	ชาย	4.53	0.408	-2.090*	0.031
	หญิง	4.66	0.333		

การบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	เพศ	\bar{X}	S.D	t	P-Value
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ชาย	4.50	0.380	-2.431*	0.014
	หญิง	4.65	0.337		
รวม	ชาย	4.51	0.363	-2.282*	0.020
	หญิง	4.64	0.311		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการศึกษา	\bar{X}	S.D	t	P-Value
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ปริญญาตรี	4.63	0.329	2.650*	0.030
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	4.43	0.431		
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ปริญญาตรี	4.61	0.333	2.343**	0.010
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	4.44	0.417		
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	ปริญญาตรี	4.62	0.344	2.154*	0.013
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	4.44	0.479		
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	ปริญญาตรี	4.64	0.323	1.765*	0.038
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	4.50	0.467		
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ปริญญาตรี	4.63	0.334	1.976*	0.030
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	4.48	0.414		
รวม	ปริญญาตรี	4.63	0.300	2.339**	0.008
	สูงกว่าระดับปริญญาตรี	4.46	0.409		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 3 พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการคัดกรองนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	0.384	3	0.128	0.946	0.420
ภายในกลุ่ม	19.228	142	0.135		
รวม	19.612	145			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.533	3	0.178	1.355	0.259
ภายในกลุ่ม	18.638	142	0.131		
รวม	19.171	145			
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	1.018	3	0.339	2.289	0.081
ภายในกลุ่ม	21.043	142	0.148		
รวม	22.061	145			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.550	3	0.183	1.351	0.260
ภายในกลุ่ม	19.283	142	0.136		
รวม	19.833	145			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.673	3	0.224	1.746	0.160
ภายในกลุ่ม	18.234	142	0.128		
รวม	18.907	145			

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	SS	df	MS	F	P-value
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.589	3	0.196	1.742	0.161
ภายในกลุ่ม	16.001	142	0.113		
รวม	16.590	145			

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	0.544	2	0.272	2.040	0.134
ภายในกลุ่ม	19.068	143	0.133		
รวม	19.612	145			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.387	2	0.193	1.473	0.233
ภายในกลุ่ม	18.784	143	0.131		
รวม	19.171	145			
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.728	2	0.364	2.441	0.091
ภายในกลุ่ม	21.332	143	0.149		
รวม	22.061	145			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.480	2	0.240	1.775	0.173
ภายในกลุ่ม	19.353	143	0.135		
รวม	19.833	145			

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	SS	df	MS	F	P-value
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	0.653	2	0.327	2.560	0.081
ภายในกลุ่ม	18.253	143	0.128		
รวม	18.907	145			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.505	2	0.253	2.247	0.109
ภายในกลุ่ม	16.084	143	0.112		
รวม	16.590	145			

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ครอบคลุมข้อมูลด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และสภาพครอบครัว มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนช่วยเหลือและพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางและเครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน มีการประชุมวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันระหว่างครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้อง เพื่อจำแนกกลุ่มนักเรียน และกำหนดแนวทางช่วยเหลือได้ตรงตามสภาพปัญหา

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารควรสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพนักเรียนทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถตามความถนัด และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารควรจัดระบบเฝ้าระวังและติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการจัดกิจกรรมแนะแนว ให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาล่วงหน้า โดยประสานความร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารควรกำหนดขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาอย่างชัดเจน ทั้งการส่งต่อภายในสถานศึกษาและส่งต่อหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานสาธารณสุขหรือหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ พร้อมทั้งติดตามผลการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเกิดประสิทธิผลสูงสุด

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน
2. ครูที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเน้นการพัฒนาฐานข้อมูลนักเรียนและกระบวนการคัดกรองให้มีความชัดเจน มีการจำแนกกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสม และจัดทำแผนช่วยเหลือรายบุคคล ควบคู่กับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการศึกษา

อภิปรายผล

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในอำเภอสามโคกมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 รวมทั้งมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนเป็นลำดับแรก โดยมีการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ร่วมกับการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การดำเนินงานในทุกด้านของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในระดับมากที่สุด โดยภาพรวมสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตาภา มาประดิษฐ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารวิธีการดูแลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารวิธีการดูแลมีประสิทธิภาพในทุกรายละเอียด

ทำให้วิธีการดูแล ด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ การคัดกรองนักเรียนและการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการดูแลโดยจำแนกตามเพศ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.1 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน เพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เพศแตกต่างกัน การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชพล เทียงดี (2563) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เพศแตกต่างกัน การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะแตกต่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

2.2 ระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการคัดกรองนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจรงค์ เทียงศรีเกลี้ยง (2564) การศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำแนกความคิดเห็นตามวุฒิการศึกษาของครู พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานโยบายและแผนการจัดการในระบบการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรดา มลิลลา (2564) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ซึ่งได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน พบว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามอายุราชการโดยรวมแตกต่างกัน การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอนในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าไม่มีความแตกต่าง และสอดคล้องกับผลวิจัยก่อนหน้าของ พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) ที่พบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับความต้องการของทุกโครงสร้างระบบการศึกษา

2.4 ขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขนักเรียนต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับ ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้นำเสนอผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่าไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติในความคิดเห็นของครูเมื่อได้แบ่งข้อมูลตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนวัดอุดมรังสีมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอาจมีสาเหตุมาจากการมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ ทำให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเท่าเทียมและมีการประสานงานที่ดี นอกจากนี้ ครูประจำชั้นยังมีการเก็บข้อมูลประวัติขั้นพื้นฐานในวันมอบตัว สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกิจกรรมที่เข้าร่วม และดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านที่ทำให้ครูได้รับข้อมูลเกี่ยวกับชีวิต สังคม ความเป็นอยู่ของนักเรียน ผ่านการพบปะสนทนากับผู้ปกครอง นอกจากนี้ นโยบายที่มีการกำหนดไว้เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งนำไปสู่กิจกรรมส่งเสริมที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน และเพื่อสนับสนุนนักเรียนให้มีความสุขและสำเร็จในการศึกษาตามหลักสูตร ผลการศึกษานี้เสร็จสิ้นด้วยการสรุปว่า มีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดอุดมรังสีที่มีประสิทธิภาพและมีการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เท่าเทียมกันอย่างเต็มที่

3. แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มี 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ด้านการคัดกรองนักเรียน 3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารคุณภาพของ Deming ที่เน้นการใช้ข้อมูลและกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Deming, 1986) อีกทั้งแนวคิดการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-Driven Decision Making) ซึ่งให้เห็นว่าการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นพื้นฐาน (Bernhardt, 2004)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ข้อมูลด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ สภาพครอบครัว และสุขภาพ รวมถึงสนับสนุนให้ครูนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของแต่ละบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ และดำเนินการให้มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนอย่างชัดเจน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อให้สามารถวางแผนช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามสภาพปัญหา
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนของครูที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้มีการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละบุคคล ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ การจัดกิจกรรมแนะแนว การให้คำปรึกษา และการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ โดยมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของผู้ปกครอง หน่วยงานสาธารณสุข และหน่วยงานทางสังคม เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีระบบติดตามผลหลังการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือเปรียบเทียบระหว่างหลายเขตพื้นที่ เพื่อศึกษาความแตกต่างของบริบทการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะทำได้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและสามารถสรุปผลในภาพรวมระดับกว้างได้มากขึ้น
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ควรใช้การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์หรือเชิงสาเหตุ เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดส่งผลต่อประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งด้านผู้บริหาร ครู บริบทโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. ควรใช้การวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods) การใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการศึกษากรณีศึกษา (Case Study) จะช่วยให้เข้าใจบริบทกระบวนการ และปัจจัยแวดล้อมได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรดา มลิลลา. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*. 8(2), 31-41.
- กฤษฏีณิชา พุทจักระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น. [ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ]. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตาภา มาประดิษฐ์. (2560). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- นุรमान พิทักษ์สุขสันต์ (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. [ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- นพดล พิศณุ. (2565). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 7(2),93-103.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจรงค์ เทียงศรีเกลี้ยง. (2564). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. [บทความย่อ], *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(2), น.140.
- พชรกัลล คำไวย, สติรพร เชษฐาชัย, ฉลองชาตรูป ระชีวิน, จิตติมา วรรณศรี, สำราญ มีแจ้ง. (2027) การศึกษาการควบคุมและการจัดการระบบบริหารระบบการภายใน ช่วยเหลือนักเรียนเป็นหลักในการสนับสนุนความสามารถในหอผู้ป่วย ของนักเรียนนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคส่วนตอนเหนือตอนล่าง. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร*, 9(10), 1801-1811.
- พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. [ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พันธ์เพ็ญ โพธิ์ใบ. (2565). การพัฒนากลยุทธ์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. [วิทยาลัยการอาชีพนครศรีธรรมราช]. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

- แพรวพลอย พัฒนะแสง. (2565) การดำเนินงานระบบการดูแลรักษา ช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัล สถานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตข้อมูลการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ขอนแก่น. *วารสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 8(1), 234-244.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต] มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุมิตร เหงวลอย. (2566). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง. [ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปกร
- สุวิชา วรรณคง, สามิตร อ่อนคง, & มะลิวัลย์ โยธารักษ์. (2566). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระแสงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร. *วารสาร สังคมศาสตร์ ปัญญา พัฒนา*, 5(1), 215-228.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี. (2560) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตรกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2568) *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment: SAR) ประจำปีการศึกษา 2568*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
- อรรถพล สุนทรพงศ์. (2565). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- อริษา วงคำจันทร์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษากับคุณภาพการจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. [ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- Bernhardt, V. L. (2004). *Data analysis for continuous school improvement*. Eye on Education.
- Kahn, J. (1996). Asymptotically good list-colorings. *Journal of Combinatorial Theory, Series A*, 73(1), 1-59.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610.

Petersen, P. B. (1999). Total quality management and the Deming approach to quality management. *Journal of management History*, 5(8), 468-488.